

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2556
2. ทักษะการพูด
3. ทักษะการฟัง
4. กิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
5. ความพึงพอใจ
6. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2556

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศลงวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2556 เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและ สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อ การรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาด้วย โดยกำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ คุณวุฒิ ประเภทวิชา และสาขาวิชาต้องครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ

1. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรม ลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา
2. ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน
3. ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่ออาชีวะ

2.1.1 หลักการของหลักสูตร

2.1.1.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และประชาคมอาเซียนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพสามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

2.1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผล การเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและ สถานประกอบอาชีพอิสระ

2.1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่าง หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

2.1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพ ยุทธศาสตร์ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.1.2 จุดหมายของหลักสูตร

2.1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐาน วิชาชีพ สามารถ นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เลือกรวิถีการ ดำรงชีวิต การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความ เจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและ ประเทศชาติ

2.1.2.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่ เสมอ

2.1.2.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รัก งาน รักหน่วยงานสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและ ผู้อื่น

2.1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้าน ความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและ ประเทศชาติ อุทิศตน เพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มี จิตสำนึกด้านปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดี

2.1.2.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพ อนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับงานอาชีพ

2.1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศ และโลก มีความรักชาติสำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.1.3 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

2.1.3 การเรียนการสอน

2.1.3.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียเรียนได้ทุกวิธีเรียน ที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถเทียบโอนผลการเรียน และขอเทียบ ความรู้และประสบการณ์ได้

2.1.3.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้ หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงาน ในขอบเขตสำคัญและบริบทต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และ ทักษะไปสู่บริบทใหม่ สามารถให้คำแนะนำ แก้ปัญหาเฉพาะด้าน และรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นมีส่วนร่วมในคณะทำงานหรือมีการประสานงานกลุ่ม รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

2.1.4 การจัดการศึกษาและเวลาเรียน

การจัดการศึกษาในระบบปกติ ใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา การจัดเวลาเรียนให้ดำเนินการ ดังนี้

2.1.4.1 ในปีการศึกษาหนึ่งๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติหรือระบบทวิภาค ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต ตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เหมาะสม

2.1.4.2 การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการสอน ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วัน วันละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

2.1.5 หน่วยกิต

กำหนดให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 103 หน่วยกิต และไม่เกิน 120 หน่วยกิต โดยการคิดหน่วยกิต ถ้อยเกณฑ์ ดังนี้

2.1.5.1 รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.1.5.2 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.1.5.3 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.1.5.4 รายวิชาที่ใช้ในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.1.5.5 การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่ง วิทยาการ ไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง เท่ากับ 4 หน่วยกิต

2.1.5.6 การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

2.1.4 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

2.1.4.1 หมวดวิชาทักษะชีวิต ไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต หมวดวิชาทักษะชีวิตมุ่ง เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความสำคัญต่อการจัด องค์ความรู้และทักษะเพื่อให้ผู้เรียนทุก ประเภทวิชา มีความรู้ความสามารถใช้ทักษะการสื่อสาร การคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การ ตัดสินใจ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและบูรณาการความรู้ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการ ประกอบอาชีพได้ ประกอบด้วย 6 กลุ่มวิชา ดังนี้

- 1) กลุ่มวิชาภาษาไทย
- 2) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ
- 2) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์
- 3) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์
- 4) กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
- 5) กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา
- 6) หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต
  - 6.1) กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
  - 6.2) กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
  - 6.3) กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
  - 6.4) ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
  - 6.5) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ
- 7) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

2.1.4.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง ของแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา รายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษา สามารถจัด ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหรือพัฒนาได้ตามความเหมาะสมของภูมิภาคตามยุทธศาสตร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษาต้องกำหนดรหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.1.5 การเข้าเรียน

ผู้เข้าเรียนต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พ.ศ. 2556

2.1.6 การประเมินผลการเรียน

เน้นการประเมินสภาพจริง ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา และการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 พ.ศ. 2556

2.1.7 มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ

คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบด้วย

2.1.7.1 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความกตัญญูทวนเวียนที่ความอดกลั้น การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน การมีจิตสำนึกและเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพและสังคม เป็นต้น
- 2) ด้านพฤติกรรมลักษณะนิสัย ได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรักสามัคคี ขยัน ประหยัด อดทน การพึ่งตนเอง เป็นต้น
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา ได้แก่ ความรู้ในหลักทฤษฎี ความสนใจใฝ่รู้ ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ เป็นต้น

2.1.7.2 ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่

- 1) สื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพ
- 2) แก้ไขปัญหาในงานอาชีพโดยใช้หลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์
- 3) ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาวัฒนธรรมค่านิยมคุณธรรม จริยธรรมทางสังคม และสิทธิ หน้าที่พลเมือง

4) พัฒนาบุคลิกภาพและสุขอนามัยโดยใช้หลักการและกระบวนการด้านสุขศึกษาและพลศึกษา

2.1.7.3 ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่

1) วางแผนดำเนินงาน จัดการงานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ โดยคำนึงถึง การบริหารงานคุณภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

2) ปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพตามหลักการและกระบวนการ

2.1.7.3 ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ กระบวนการจัดการธุรกิจ และหลักการบริหารงานคุณภาพเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนงานอาชีพ รวมทั้งสมรรถนะวิชาชีพ รายการอื่นๆ ตามลักษณะสาขาวิชาและสาขางาน ซึ่งสอดคล้องกับ ความต้องการของสถานประกอบการ

2.2 ทักษะการพูด

2.2.1 ความหมายของทักษะการพูด

การพูดเป็นปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ เป็นการติดต่อทางภาษาที่รวดเร็วกว่าการสื่อความหมายแบบอื่นๆ ในโลกปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน ทำให้มนุษย์สื่อสารกันโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งพูดผ่านโปรแกรมที่ใช้ทางอินเทอร์เน็ต เมื่อเปิดเข้าไปก็จะมีเสียงพูดที่บันทึกไว้ เช่น การอ่านออกเสียง คำศัพท์ หรือเรื่องราวต่างๆ ที่บันทึกนอกเหนือจากข้อความไว้ด้วยสื่อเหล่านี้ ทำให้การพูดเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของทักษะการพูดสรุปได้ดังนี้

สวณิต ยมาภัย และ ถิรนนท์ อนุวัชศิริศ (2535, น. 9) ได้เสนอความหมายของการพูดไว้ว่า เป็นการใช้อ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และความต้องการของผู้พูด ให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง

กฤษณสิทธิ์ ไวทยะวณิช (2545, น. 2) กล่าวว่า การพูด คือ การใช้เสียง น้ำเสียง ภาษา กิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความต้องการ ไปยังผู้ฟัง ทั้งนี้มุ่งหวังให้เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกัน

แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว (2545, น. 218) ได้เสนอความหมายของการพูดไว้ว่า เป็นการติดต่อสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ด้วยการใช้สัญลักษณ์ คือ เสียง ภาษา ท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และความเข้าใจจากผู้พูดไปยังผู้ฟังให้เป็นที่เข้าใจกัน

พรสวรรค์ สีป้อ (2550, น. 163) กล่าวว่า การพูด คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมเป็นการสื่อสารทางวาจาของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปต่างฝ่ายต่างมีจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายของตนเอง และต่างฝ่ายก็ต้องตีความสิ่งที่ตนเองได้ฟัง

ธนู ทดแทนคุณ (2552, น. 41-46) การพูด หมายถึง พฤติกรรมการสื่อความหมายของมนุษย์โดยอาศัยภาษา ถ้อยคำ น้ำเสียง ตลอดจนกิริยา ท่าทาง สีหน้า และสายตา เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความรู้ ความคิด ของตนเองแก่ผู้ฟัง ให้เกิดผลตอบสนองตามที่ต้องการ

ภัคพร ทองมีศรี และ ไพรัตน์ อนุพันธ์ (2552, น. 7) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการพูดว่า การพูด หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ด้วยกัน โดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และกิริยาท่าทาง ประกอบการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้ และเข้าใจตรงกัน

Burns & Joyce (2005, pp. 8-9) อธิบายว่า การพูดเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การส่งสาร การรับสาร โดยรูปแบบของการสื่อสารขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นๆ ที่เกิดขึ้นจาก ประสบการณ์ และวัตถุประสงค์ของการพูด

McCarthy & O'Keeffe (2003, pp. 30-31) กล่าวว่า การพูดถือเป็นหัวใจสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ผู้พูดที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องสั่งเคราะห์ภาษา และการแสดงออกในการพูด นอกจากนี้แล้ว ครูจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนว่าควรจัดกิจกรรมอะไรที่จะช่วยพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้พูดที่ประสบความสำเร็จได้

จากนิยามดังกล่าวจึงสรุปความหมายของการพูดได้ว่า การพูด คือ การติดต่อสื่อสารโดยการใช้ น้ำเสียง ใช้ถ้อยคำภาษา เพื่อถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ไปยังผู้ฟังให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถโต้ตอบระหว่างผู้พูดและผู้ฟังให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2.2 ความสำคัญของทักษะการพูด

ธนู ทดแทนคุณ และ กานต์รวี แพทย์พิทักษ์ (2552, น. 66) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการพูดไว้ว่า การพูดมีความสำคัญมาก การพูดที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในชีวิต การพูดจึงจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ ทำให้ผู้พูดเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลและยังทำให้เกิดผลต่างๆ ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

ภัคพร ทองมีศรี และ ไพรัตน์ อนุพันธ์ (2552, น. 7) กล่าวว่า การพูดมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะถ้าพูดดีก็จะก่อให้เกิดคุณอนันต์ แต่ถ้าพูดไม่ดีก็จะก่อให้เกิดโทษมหันต์เช่นกัน สรุปได้ดังนี้

1. การพูดทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและดีกว่าการอ่านเพียงอ่านเดียว
2. การพูดเป็นเครื่องมือของการสมาคมและเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความฉลาดอุปนิสัย ตลอดจนความมีไมตรีต่อกัน

3. การพูดก่อให้เกิดความสำเร็จในอาชีพต่างๆ เช่น พ่อค้า นักธุรกิจ นักพูด เป็นต้น
4. การพูดก่อให้เกิดความสำเร็จในชีวิต
5. การพูดก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

จากนิยามดังกล่าวจึงสรุปความสำคัญของการพูด ได้ว่า การพูดเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในชีวิต กล่าวคือ การพูดเป็นเครื่องมือในการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับบุคคลอื่น และเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความฉลาด และอุปนิสัย

2.2.3 ประเภทของการพูด

แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว (2545, น. 218) เสนอว่า การพูดแบ่งโดยใช้ลักษณะของการพูดเป็นเกณฑ์ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การพูดโดยฉับพลัน คือ การพูดในสถานการณ์เฉพาะหน้าไม่ได้มีการเตรียมตัวมาก่อนส่วนใหญ่จะเป็นการพูดในชีวิตประจำวัน การทักทาย การสนทนา การพูดลักษณะนี้ผู้พูดต้องมีความรู้ในภาษาที่ใช้สื่อสาร มีประสบการณ์ความรู้ในสาร หรือเรื่องราวที่ต้องการสื่ออื่นๆ
2. การพูดโดยการเตรียมตัวล่วงหน้า คือ การพูดที่เตรียมการไว้ล่วงหน้า โดยทั่วไปเป็นการพูดในที่ชุมชนประชุมชน มีผู้ฟังจำนวนมาก มีบรรยากาศ และสถานที่ที่เป็นพิธีการ เช่น การพูดบรรยาย การกล่าวปราศรัย เป็นต้น ผู้พูดจะต้องรู้หัวข้อที่จะพูดต้องเตรียมเอกสารหรือข้อมูลที่จะพูดมีการจัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบ
3. การพูดโดยอ่านจากร่าง คือ การพูดที่อ่านจากต้นฉบับซึ่งได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า การพูดชนิดนี้มักเป็นการพูดในที่ประชุมชน เช่น การพูดรายงานโครงการ การกล่าวเปิดงาน การให้โอวาท เป็นต้น
4. การพูดแบบท่องจำ คือ การพูดโดยจดจำข้อความที่จะพูดจากบทที่เตรียมไว้ แล้วอาจใช้พูดอย่างเป็นพิธีการหรือไม่พิธีการก็ได้ ผู้พูดต้องจดจำข้อความที่จะพูดได้อย่างแม่นยำ ไม่ตะกุกตะกักหรือลืมข้อความ พูดด้วยน้ำเสียง ท่าทางที่เป็นธรรมชาติ ข้อความที่จะพูดควรมีความกระชับเข้าใจง่าย

สรุปได้ว่า ทักษะการพูดมีหลายประเภททั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนั้นก่อนพูดควรศึกษาสถานการณ์นั้นๆเป็นอย่างดีว่าเหมาะสมจะใช้การพูดประเภทใด เพื่อให้การพูดเกิดทักษะและมีประสิทธิภาพ

2.2.4 แนวทางการพัฒนาทักษะการพูด

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวทางการพัฒนาทักษะการพูด สรุปได้ดังนี้

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, น. 58-60, อ้างถึงใน ประสพสุข ฤทธิเดช 2559, น. 154-156) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการพูดให้กับนักเรียน ดังนี้

1. สร้างความเคยชิน เมื่อครูเข้าชั้นเรียนทุกครั้งควรเริ่มต้นด้วยการทักทายเป็นภาษาง่ายๆ หรือทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว หรืออาจจะสนทนาในเรื่องต่างๆ ไปก็ได้

2. สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ธรรมชาติของนักเรียนทั่วไป ชอบการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การที่ครูเข้าในชั้นเรียนแล้วแจกใบความรู้หรือเขียนเนื้อหาบนกระดาน แล้วฝึกให้นักเรียนออกเสียงหลายๆรอบเป็นเวลานาน วิธีนี้อาจจะทำให้นักเรียนจำถ้อยคำรูปประโยคได้ดี แต่ค่อนข้างจะเป็นแบบนกแก้วนกขุนทองเพราะเด็กไม่เกิดความประทับใจ ครูควรรู้จักออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ใช้เกม ใช้เพลงต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศในห้องเรียน หรือสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติ เป็นต้น

3. สร้างความถูกต้องแม่นยำ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องไวยากรณ์ กฎเกณฑ์ทางภาษาเป็นอย่างดี รู้จักวิธีการออกเสียงและสำเนียงที่ถูกต้อง มีความรู้เรื่องคำศัพท์และนำภาษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์

4. สร้างบรรยากาศ ครูจะต้องรู้จักสร้างบรรยากาศให้นักเรียนคุ้นเคยกับภาษา เมื่อเริ่มการเข้าชั้นเรียนครูควรมีการทักทาย คอยเรื่องกิจวัตรประจำวันทั่วไป และประโยคคำถามภาษาต่างๆ ตลอดเวลาที่กำลังสอน การใช้เกมอุปกรณ์การสอนและเพลงต่างๆ จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจมีการเคลื่อนไหว มีความกระตือรือร้นที่จะพูดโดยไม่ต้องให้ครูบังคับ

5. สร้างความมั่นใจ ครูจะต้องสร้างความมั่นใจให้เกิดในตัวนักเรียนนับตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้าชั้นเรียนด้วยบุคลิกภาพ ท่าทาง และน้ำเสียงที่น่าเชื่อถือและศรัทธา

Harmer (2003) เสนอว่า สิ่งที่จะกระตุ้นผู้เรียน คือ แบบฝึกหัด เพราะการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจะกระตุ้นผู้เรียนให้ได้ใช้ความรู้ทางภาษา โดยประกอบไปด้วยหลักพื้นฐาน 3 ประการ ดังนี้

1. การฝึกซ้อม (Rehearsal) ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกซ้อมเหตุการณ์จริงในห้องเรียน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนค่อยๆ เกิดความเข้าใจในการสื่อสารด้วยภาษาต่าง ๆ

2. การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) กิจกรรมการพูดผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาทั้งหมดที่ผู้เรียนรู้ ครูจะมีโอกาสเห็นว่านักเรียนทำได้ดีแค่ไหน และผู้เรียนมีปัญหอะไรบ้างด้านภาษา ผู้เรียนเองก็จะได้ทราบว่าการพูดบางอย่างไม่ได้ยากอย่างที่คิด และมีส่วนใดบ้างที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น กิจกรรมการพูดจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจมากขึ้น และจะช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจศึกษาต่อไป ในขณะที่เดียวกันครูจะต้องเอาใจใส่และให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนด้วย

3. การทำให้ผู้เรียนสนใจ และอยากมีส่วนร่วม (Engagement) กิจกรรมการพูดที่ดีจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน โดยครูจะต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนด้วย เพื่อจะได้รับข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ด้วยความเข้าใจ ผู้เรียนจะได้รับคามพึง

พอใจอย่างมากจากกิจกรรมการพูดหลาย ๆ อย่าง เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะการพูดให้กับนักเรียนประกอบไปด้วยปัจจัยหลายด้านประกอบกัน อาทิ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก สิ่งแวดล้อม บรรยากาศภายนอกเพื่อให้เกิดความรู้สึกเชิงบวกกับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ตรงหน้า นอกจากนี้ นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เรียนรู้จากการลงมือทำเพื่อให้ทักษะการพูดเกิดประสิทธิภาพ

2.2.5 กิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูด

พรสวรรค์ สีป้อ (2550, น. 166-168) เสนอว่า การสอนทักษะการพูดมักจะสอนควบคู่ไปกับทักษะการฟังการสอนแบบเดิมมักจะเป็นการฝึกโดยที่คน คนหนึ่งถามและอีกคนตอบ ทั้งคำถามและคำตอบจะถูกกำหนดไว้สามารถเดาคำตอบได้มักจะมีคำตอบที่ถูกคำตอบเดียว ซึ่งได้กำหนดไว้ก่อนแล้วดังนั้นจุดประสงค์ของการพูดก็คือ การแสดงความสามารถในการถามและการตอบคำถาม ไม่ใช่การพูดที่แท้จริง ในปัจจุบันการเรียนรู้ทักษะการพูดจะเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้จริงเช่น การพูดโทรศัพท์ การสนทนาเพื่อหาข้อมูล หรือการแสดงความคิดเห็นในการสื่อสารผู้พูดทั้งสองฝ่ายจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อรับกับสิ่งที่อีกฝ่ายพูด ซึ่งไม่สามารถคาดเดาได้ ดังนั้น การสนทนาที่แท้จริงคือการเติมข้อมูลที่ผู้สนทนาทั้งสองฝ่ายไม่มีให้สมบูรณ์ (Information Gap) เพราะผู้พูดแต่ละฝ่ายมีข้อมูลที่อีกฝ่ายไม่รู้ทั้งสองฝ่ายต้องอธิบายความหมาย หรือถามคำถามเพื่อยืนยันความเข้าใจของตน

ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารโดยการพูด ผู้สอนควรจัดกิจกรรมต่อไปนี้อย่างช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนให้เป็นผู้พูดอย่างมีประสิทธิภาพ

1. สอนกลยุทธ์ในการพูด

ผู้สอนควรสอนและเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในสถานการณ์ต่อไปนี้ได้

- 1.1 การเริ่มบทสนทนา
- 1.2 การพูดเพื่อขอให้คู่สนทนาพูดซ้ำให้พูดซ้ำๆ ให้ขยายความให้ชัดเจน
- 1.3 การพูดเพื่อตรวจสอบว่าคู่สนทนาเข้าใจหรือไม่
- 1.4 การพูดเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับภาษา
- 1.5 การพูดเพื่อไม่ให้การสนทนาติดขัด สามารถทำให้การสนทนาดำเนินไปได้

2. ฝึกภาษาที่ถูกต้องและมีความหมาย

การฝึกภาษาให้ถูกต้องและมีความหมายสามารถทำได้ดังนี้

2.1 ฝึกในบริบท (Contextualized Practice) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับหน้าที่ในการสื่อสาร ผู้สอนต้องหาเหตุการณ์ที่ต้องใช้โครงสร้างนั้นอยู่เสมอ

2.2 ให้ผู้เรียนเลือกภาษาเอง (Personalized language) การให้ผู้เรียนปรับภาษาให้เป็นของตนเองเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นความรู้สึกความชอบซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและการเรียนมีความหมายต่อผู้เรียน

2.3 ให้ผู้เรียนตระหนักถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระเบียบแบบแผนและสังคมจุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจพฤติกรรมและภาษาที่เหมาะสมกับสังคม

3. การฝึกออกเสียง

ในการฝึกออกเสียงต้องบูรณาการกับบทเรียนเสียงที่มีปัญหาต่อผู้เรียนได้แก่เสียงเดี่ยวที่ไม่มีในภาษาของผู้เรียน เสียงเน้นในคำ เสียงเน้นในประโยค เสียงระดับสูงต่ำ การเชื่อมเสียง การกลืนเสียง การฝึกออกเสียง ผู้สอนจะตัดสินใจว่าจะฝึกเสียงใดเมื่อใดและอย่างไร

สรุปได้ว่า กิจกรรมทักษะการพูดต้องมีกลยุทธ์และมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอโดยใช้กิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสนทนาตามสถานการณ์ต่างๆ จะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

2.2.6 การประเมินทักษะการพูด

การประเมินทักษะการพูดควรเป็นการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน ในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถนำภาษาไปใช้ได้จริง โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอเทคนิคที่ใช้ในการสอบทักษะพูดดังนี้

Finocchiaro & Sago (1993, อ้างถึงใน กาญจนา จันทะดวง, 2543, น. 122) มีแนวคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับการประเมินทักษะการพูด ดังนี้

1. พูดประโยคสั้น ๆ ตามผู้สอน หรือพูดตามสิ่ง ที่ได้ยินจากเทปหรือวิทยุ
2. พูดบรรยายภาพ
3. พูดบรรยายเรื่องราวในภาพพูด
4. พูดตามหัวข้อ ที่ผู้สอนกำหนดให้
5. ให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์เพื่อน โดยพยายามถามข้อมูลให้ได้มากที่สุด พร้อมกับสรุปใจความสำคัญแล้วจึงนำมารายงานผู้สอน
6. ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์ และพยายามหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดจากผู้ถูกสัมภาษณ์ (ผู้สอน) แล้วจดบันทึก

นอกจากนี้ Finocchiaro & Brumfit (1993, pp. 197-198, อ้างถึงใน กาญจนา จันทะดวง, 2543, น. 122) ยังได้ เสนอวิธีการทดสอบทักษะการพูด อีกหลายวิธี ให้อ่านข้อความโคลง หรือบทสนทนาที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว ให้พูดตามบทบาทในบทสนทนา ให้ตอบคำถามประโยคต่าง ๆ ที่กำหนดให้ ให้เล่าเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ให้วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ฟังมา และให้วิจารณ์เรื่องที่เพื่อนพูดไปแล้ว ในการทดสอบการพูด

2.2.7 เกณฑ์ความสามารถในทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

Brown (2003, pp. 3-4) เสนอว่า การประเมินผลทักษะการพูด เกิดจากการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน เช่น การสัมภาษณ์ การนำเสนอรายงาน การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าเรื่อง เป็นต้น ซึ่งการประเมินในลักษณะนี้มีจุดประสงค์เพื่อดูการใช้ภาษา และความรู้ในเนื้อหา ผู้สอนควรเน้นให้นักเรียนแสดงออกให้มากที่สุด และควรให้มีการโต้ตอบทางภาษา โดยอาจมีการบันทึกวิดีโอไว้เพื่อนำมาใช้ในส่วนของประเมินภาคปฏิบัติ ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, p. 63-70) และ Jorgen (2005, p. 33) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบในการประเมินการพูดว่า ควรมีการประเมินในด้าน ต่าง ๆ ได้แก่ การออกเสียง ความคล่องแคล่ว ความเหมาะสมของคำศัพท์และเนื้อหา และโครงสร้าง ทางภาษา เป็นต้น ตามแนวการสร้างเกณฑ์ประเมินของ Jorgen (2005, p. 33) ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินการนำเสนอรายงานหรือบทบาทสมมติ

เกณฑ์ \ คะแนน	4	3	2	1
การออกเสียง	ถูกต้องทั้งหมดของภาษา	เข้าใจได้ มีข้อผิดพลาดน้อยมาก	ผิดพลาดบ้าง แต่ยังพอเข้าใจได้	ออกเสียงไม่ได้
ความคล่อง	ราบรื่นโดยตลอด	ค่อยข้างราบรื่น	มีการหยุดที่ไม่เป็นธรรมชาติ	หยุดชะงัก ทั้งช่วงนานมาก
ความเข้าใจ	เข้าใจได้ง่าย	สามารถเข้าใจได้	ยากที่จะเข้าใจ	ไม่สามารถเข้าใจได้
คำศัพท์	ใช้ได้หลากหลาย กว้างขวาง	ใช้ได้บ้าง	ใช้น้อยมาก	ไม่สามารถใช้ได้
การเข้าถึงวัฒนธรรม	สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมได้	มีส่วนที่สะท้อนได้บ้าง	มีส่วนที่แสดงให้เห็นเพียงเล็กน้อย	ไม่มีส่วนแสดงถึงวัฒนธรรม
การแสดงท่าทาง	มีชีวิตชีวา สบตาผู้ฟัง	ค่อนข้างมีชีวิตชีวา สบตาบ้าง	ไม่ค่อยมีชีวิตชีวา สบตาเล็กน้อย	พูดทื่อเสียงราบเรียบ ไม่สบตา

เกณฑ์การประเมินของ Foreign Service Institute (FSI) เป็นการประเมินแบบระดับ โดยแบ่งการให้คะแนนความสามารถในการพูดของผู้เรียน เป็น 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ชั้นที่ 2 สามารถใช้ภาษาเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ขั้นที่ 3 สามารถพูดได้อย่างเป็นทางการ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และใช้คำศัพท์ในการติดต่อสื่อสารได้

ขั้นที่ 4 สามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะกับความต้องการในสายอาชีพ

ขั้นที่ 5 สำเนียงการพูดเหมือนเจ้าของภาษา

ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณา ประกอบด้วยสำเนียง (Accent) ไวยากรณ์ (Grammar) คำศัพท์ (Vocabulary) ความคล่องแคล่ว (Fluency) และความ เข้าใจ (Comprehension)

2.3 ทักษะการฟัง

2.3.1 ความหมายของทักษะการฟัง

การได้ยิน (Hearing) และการฟัง (listening) แตกต่างกัน การได้ยินเป็นการรับรู้อย่างหนึ่งของร่างกาย โดยกระบวนการที่คลื่นเสียงผ่านเข้ามาในหู กระตุ้นประสาทไปสู่สมอง เช่น ได้ยินเสียงนก ร้องอยู่ริมหน้าต่าง ได้ยินเสียงคนกำลังเลี้ยวไม้ แต่การฟังนั้นเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมากกว่า คือ ระบบประสาท และสมองต้องมีทั้งการรับสารและการตีความหมายของสารที่ได้ยินนั้นด้วย

2.3.1.1 การได้ยิน (Hearing) เป็นขั้นแรกที่มีมนุษย์สามารถทำได้ง่าย แม้ไม่เคยได้ยินมาก่อนก็สามารถรับฟังเสียงได้

2.3.1.2 การฟังความสนใจ (Concentration) เมื่อผู้ฟังได้ยินเสียงพูดก็ฟังความสนใจไปสามารถสื่อความหมายกันได้

2.3.1.3 การเข้าใจ (Comprehension) ในขั้นนี้ผู้ฟังต้องใช้ประสบการณ์ในการใช้ภาษาที่สามารถสื่อความหมายกันได้

2.3.1.4 การตีความ (Interpretation) เป็นขั้นตอนทางการทำความเข้าใจกับความหมายของสารเพื่อพิจารณาว่าผู้ส่งมีเจตนาอันแท้จริงอย่างไร

2.3.1.5 การตอบสนอง (Reaction) เมื่อผู้ฟังตีความข่าวสารได้แล้วก็จะตอบสนองกลับ (Feedback) เช่น หัวเราะ ยิ้ม หน้าบึ้ง หรืออาจตอบสนองการพูดโต้ตอบกลับไปหาผู้พูด

ธนู ทดแทนคุณ และ กานต์รวี แพทย์พิทักษ์ (2552, น. 42) การฟัง หมายถึง การรับรู้ความหมายจากการได้ยินเป็นการรับรู้สารทางหูและโสตประสาท เป็นกระบวนการแรกที่ต้องใช้ก่อนกระบวนการสื่อสารอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูด อ่าน และการเขียน เพราะในชีวิตประจำวันของคนเรามักจะใช้เวลาในการฟังมากกว่าเวลาในการพูด อ่าน และเขียน

บัญชา อิงสกุล (2545, น. 63) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังคำพูดหรือฟังเสียงมิใช่ฟังความหมายเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อด้วยซึ่งจะทำให้เป็นผู้ฟังที่ดี คือเข้าใจว่าผู้พูดต้องการจะพูดถึงอะไรและพูดเกี่ยวกับอะไร

เรณู ดวงมณี (2546, น. 10) กล่าวว่า การฟังเป็นการรับเอาข้อมูลที่เป็นเสียงจากผู้พูด มาตีความหรือ วิเคราะห์เพื่อให้ได้เข้าใจตรงกันกับผู้พูด การฟังจะมีประสิทธิภาพดีเมื่อผู้ฟังมีความ ตั้งใจสนใจ มีความรู้ทางภาษาและมีประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ฟังอยู่

พรสวรรค์ ศรีป้อ (2550, น. 150-151) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการฟังไว้ว่า การฟัง หมายถึง การรับสารผ่านสื่อโดยผู้รับสารจะต้องสามารถแยกแยะและเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นพูด ซึ่งต้อง เข้าใจสำเนียง คำศัพท์ของผู้พูด พร้อมกับจับใจความได้ การฟังเป็นทักษะที่ทำทนายสำหรับผู้เรียน ภาษาต่างประเทศ หากผู้เรียนฟังได้ดีก็จะเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี

จินดา งามสุทธิ และ อัมพร สุขเกษม (2515, น. 77) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า การฟังเป็นการกระทำ ความตั้งใจใส่ใจต่อสิ่งที่ได้ยิน ซึ่งผู้ฟังจะต้องตีให้แตก ให้เข้าใจ และรู้ว่ สารสำคัญของเรื่องที่เขาพูดคืออะไร หากตั้งใจฟังจะทำให้เกิดประโยชน์มาก แต่หากไม่ตั้งใจฟังจะทำให้ได้ประโยชน์น้อย

แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว (2545, น. 177) กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะรับสารที่มีกระบวนการรับสารโดยผ่านสื่อทางเสียง ซึ่งผู้ฟังจะต้องมีสมาธิในการรับฟังสาร ใช้ความคิดเพื่อทำความเข้าใจ ความหมาย ใช้ประสบการณ์และสติปัญญา เพื่อประเมินค่าความหมายที่ได้รับว่าดีเลวเพียงไร แล้วนำ ความรู้ความคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์

Underwood (2006, p. 1) กล่าวว่า การที่จะประสบความสำเร็จในการฟังนั้น ผู้ฟัง จะต้องมีความพยายาม ความเข้าใจในความหมายที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ ผู้ฟังจะต้องจำคำพูดเพื่อนำสิ่งที่ได้ยินมาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลนั้นอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ต่อไป

Hasan (2000, p.140) อธิบายว่า การฟังเป็นความสามารถที่ผู้ฟังเดาความหมายของผู้พูดได้ โดยการจับใจความสำคัญ บันทึกข้อความที่น่าสนใจ รวมถึงการวิเคราะห์บุคลิกลักษณะต่างๆ เช่น น้ำเสียง สีหน้า ท่าทางของผู้พูดด้วย

จากความหมายของการฟังดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การฟังเป็นกระบวนการรับสาร จากเสียงของผู้พูดแล้วนำมาตีความหรือวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจว่าผู้พูดต้องการจะสื่อถึงอะไรและตอบ กลับได้ การฟังจะมีประสิทธิภาพดีเมื่อผู้ฟังฟังอย่างมีจุดมุ่งหมาย ตั้งใจ สนใจ มีความรู้ทางภาษา และมีประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ฟังมาประกอบกัน

2.3.2 ความสำคัญของการฟัง

การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นการฟังนับว่าเป็นทักษะรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ ใช้กันมากและเป็นทักษะแรกที่ต้องทำการสอนเพราะผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะสามารถพูด ได้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่นๆ ดังนั้นใน การเรียนการสอนนักเรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างเพียงพอและจริงจังได้

ธนู ทดแทนคุณ และ กานต์รวี แพทย์พิทักษ์ (2552, น. 42) ได้เสนอความสำคัญของการฟังไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การฟังเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยการฟังได้ตลอดชีวิต และจดจำนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
2. การฟังเป็นส่วนสำคัญของการคิดและการพูด คือ การฟังทำให้ผู้ฟังมีความรู้กว้างขวาง เกิด สติปัญญาและรวบรวมข้อมูล ข้อคิดไปเชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้ฟังมาแล้ว จนทำให้หน้าไปสู่ความคิดในระดับสูงขึ้น คือ การตัดสินใจและการประเมินผล
3. การฟังช่วยเพิ่มความรู้และความบันเทิง การฟังข่าวสารต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้เรารู้เหตุการณ์ เป็นคนทันสมัย มีความรอบรู้ในด้านต่างๆ การฟังสิ่งบันเทิงทำให้เราผ่อนคลายความตึงเครียด
4. การฟังเป็นพฤติกรรมของผู้มีมารยาทในสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับจากผู้สนทนาและก่อประโยชน์ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น
5. การฟังมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ในแง่ที่ผู้ฟังนำความรู้แง่คิดต่างๆ ไปใช้โดยตัวผู้ฟังเองได้รับผลดีจากการปฏิบัติและสังคมได้ประโยชน์ทางอ้อม เช่น การฟังเกี่ยวกับการรณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัย ถ้าผู้ฟังนำไปปฏิบัติตาม ผู้ฟังก็จะสามารถป้องกันโรคต่างๆ ที่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ เป็นการวางแผนครอบครัว ลดปัญหาครอบครัว และสังคมจะได้รับประโยชน์คือ มีสมาชิกในสังคมที่มีคุณภาพ ลดปัญหาอาชญากรรม และปัญหาทางเศรษฐกิจโดยทางอ้อม

แก้วกานต์ ภูมิศรีแก้ว (2545, น. 199) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการฟังไว้ว่า

1. การฟังทำให้เป็นผู้มีความรู้เราได้รับความรู้ เช่น ฟังการบรรยายของนักวิชาการ ฟังการพูดของผู้รู้ ฟังเรื่องต่างๆ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น
2. การสร้างทำให้เกิดความบันเทิง เช่น ฟังเพลง ฟังการเล่านิทาน นิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น
3. การฟังช่วยให้เกิดความคิดที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการฟังจากบุคคลโดยตรงหรือทางผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้เกิดสติปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางการคิดใหม่ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

จากนิยามข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การฟังเป็นกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ช่วยในเรื่องการคิด นั่นคือเมื่อได้ยินได้ฟังมาแล้วจะต้องมีการทำความเข้าใจในสิ่งนั้นๆ ก่อนที่จะถ่ายทอดหรือบอกเล่าให้แก่บุคคลอื่นได้ ซึ่งหากผู้ฟังตั้งใจฟังก็จะสามารถบอกเล่าเรื่องราวที่สมบูรณ์

ข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจง่ายแก่บุคคลอื่นได้ ในขณะที่เดียวกันหากผู้ฟังไม่ตั้งใจฟัง ข้อมูลที่รับมาก็จะเกิดการผิดเพี้ยนไปจากความจริง ทำให้บุคคลที่รับข้อมูลต่อจากเราเข้าใจผิดได้

2.3.3 แนวทางการพัฒนาทักษะการฟัง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวทางการพัฒนาทักษะการฟัง สรุปได้ดังนี้

ทิพพิศ อ่องแสงคุณ (2535, น. 31, อ้างถึงใน ประสพสุข ฤทธิเดช 2559, น. 145) ได้อธิบายถึงการสอนฟังว่าเป็นกระบวนการในการฝึกให้นักเรียนได้ฟังเสียงและสำเนียงที่ถูกต้องตามหลักของภาษาโดยการฟังจากครูผู้สอนภาษาซึ่งมีความรู้ในเรื่องการออกเสียงอย่างถูกต้องหรือสามารถจัดเทปทเรียนที่พูดโดยเจ้าของภาษาได้ก็ควรนำมาใช้เป็นต้นแบบในการเรียนการออกเสียงของนักเรียน

Valette & Desick (1972, pp. 141-142) เสนอว่า ความสามารถของการฟังภาษาต่างประเทศ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. ระดับทักษะกลไก (mechanical skill) ผู้ฟังสามารถแยกเสียงที่ได้ยินได้ว่า เสียงใดคือภาษาแม่ เสียงใดคือภาษาต่างประเทศ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมาย
2. ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถของผู้ฟังในการเข้าใจความหมายของคำ หรือประโยคสั้นๆ ที่เคยได้ยิน ปฏิบัติตามคำสั่งได้ รวมถึงจับคู่ประโยคที่ได้ยินกับรูปภาพได้เป็นต้น
3. ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นความสามารถของผู้ฟังในการเข้าใจประโยค โดยใช้คำศัพท์ที่เคยเรียนมาแล้ว ตอบคำถามได้ เลือกคำที่เหมาะสมในการตอบคำถามได้
4. ระดับสื่อสาร (Communication) ผู้ฟังเข้าใจคำสั่ง หรือคำอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศ เข้าใจความหมายของคำศัพท์ใหม่โดยการคาดเดาจากความรู้ที่เคยเรียนมา และยังสามารถสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้
5. ระดับวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์เสียงที่ได้ยินว่าเป็นภาษาของชนชั้นใด ใช้ในถิ่นใด นอกจากนั้นยังเข้าใจความหมายอย่างลึกซึ้ง เข้าใจอารมณ์ และน้ำเสียงของผู้พูดได้

Anderson & Lynch (1985, pp. 47-60) อธิบายถึงการฟังว่า ต้องมีการฝึกฝนอย่างดี และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่ได้วางไว้ โดยจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของตัวป้อน ได้แก่ ลักษณะภาษา ความยากง่ายของภาษาขึ้นอยู่กับการจัดเรียงข้อมูลซึ่งจะต้องสอดคล้องกับหัวเรื่องที่ได้ฟัง และที่สำคัญคือความชัดเจนของข้อมูล เป็นต้น
2. การสนับสนุนจากบริบทในการฟัง ปริมาณของเนื้อหาและเวลาที่ใช้ในการฟังจะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น กล่าวคือ ถ้าผู้ฟังผ่านกิจกรรมการฟังมาก่อนก็就会有ความเข้าใจได้เร็วขึ้น

ส่งผลให้การตีความสิ่งที่ได้ฟังมีความชัดเจน อีกทั้งการทำงานเป็นกลุ่มยังเป็นการฝึกการฟังให้ได้ผลดียิ่งขึ้นด้วย

3. ประเภทของกิจกรรม การจัดกิจกรรมควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน หากกิจกรรมซับซ้อนมากเกินไปจะส่งผลให้ผู้ฟังเกิดความสับสนได้

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการฟังแบ่งออกเป็นหลายระดับขึ้นอยู่กับความสามารถในการฟังของผู้ฟัง ทั้งนี้ต้องเกิดจากการฝึกฝนอย่างดี ฝึกให้นักเรียนได้ฟังเสียงและสำเนียงที่ถูกต้องตามหลักของภาษา

2.3.4 กิจกรรมการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

นักการศึกษาได้เสนอกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่น่าสนใจไว้หลายท่าน มีดังต่อไปนี้

พรสวรรค์ ศรีป้อ (2550, น.154-155) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟังไว้ 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การฟังคำเดี่ยว วลี และประโยคที่สั้นๆ ให้ผู้เรียนแสดงออกหลายๆ อย่าง เช่น การวาดรูปการปฏิบัติตามคำสั่ง เล่นเกม ในการฟังให้ผู้เรียนสังเกตการเน้นหนักในคำ และเสียงสูงต่ำในประโยค

2. การฟังโดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงมโนภาพต่างๆ ที่ได้ยิน ให้เป็นกลุ่มคำหรือเป็นประโยคที่มีความหมาย เช่น ให้ผู้เรียนจินตนาการทำให้เป็นภาพที่สวยงาม เพื่อเกิดความสนใจทำให้อยากฟังต่อไป

3. การฟังเรื่องสั้น ให้ผู้เรียนสรุปเหตุการณ์ว่า ใคร ทำอะไร โดยมีคำศัพท์และโครงสร้างในเรื่องนั้นๆ

4. ฟังบทสนทนาหรือข้อความต่างๆ ควรเป็นบทสนทนาหรือข้อความ ที่อยู่รอบๆ ตัวหรือเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับสำเนียงภาษาที่ใช้จริง ในการจัดกิจกรรมผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้ฟังข้อความที่หลากหลาย ใช้สื่อประกอบ สอนความรู้ด้านภาษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา เช่น ประโยคซับซ้อน คำและสำนวนในการพูด และให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนในทันทีที่จบกิจกรรม

Reyes (2005, pp. 1-2) เสนอว่า ในการจัดกิจกรรมทักษะการฟัง ผู้สอนควรตระหนักถึงชนิดของกิจกรรมที่มีความแตกต่างกันในแต่ละระดับ โดยแบ่งระดับของกิจกรรมได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กิจกรรมที่ผู้เรียนจะไม่มีคำตอบ (No Over Response) แต่จะใช้ภาษาใบ้หรือภาษามือแทน

2. กิจกรรมที่มีการโต้ตอบเพียงเล็กน้อย (Short Responses) เช่น การวาดภาพตามคำบอก เป็นต้น

3. กิจกรรมที่มีการโต้ตอบที่ยาวขึ้น (Longer Responses) เช่น การตอบคำถาม การจดบันทึก เป็นต้น

4. กิจกรรมที่มีการขยายขอบเขตของการโต้ตอบ (Extended Responses) เช่น การแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นๆ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง สรุปได้ว่า กิจกรรมจะต้องออกแบบให้หลากหลาย ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง และเน้นให้ผู้ฟังได้ปฏิบัติกับสถานการณ์จริง

2.3.5 การประเมินทักษะการฟัง

นักการศึกษาได้จำแนกการประเมินทักษะการฟังไว้หลายท่าน ดังนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2534, น. 116-122) ได้เสนอตัวอย่างแบบทดสอบเชิงปฏิบัติการเป็นแบบทดสอบชนิดเขียนตามคำบอก โดยแยกออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนในการเตรียม ประกอบด้วย

1.1 เตรียมสร้างแบบทดสอบ และกำหนดจุดมุ่งหมายในการทดสอบ

1.2 เลือกชนิดของแบบทดสอบโดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

ของการทดสอบ

1.3 กำหนดเนื้อหาที่จะออกข้อสอบ

1.4 กำหนดเวลาที่ใช้ในการทดสอบ เกณฑ์การให้คะแนน และการกำหนดวิธี

แปลความหมายของคะแนนที่ได้

2. ขั้นตอนในการดำเนินการสอบชนิดเขียนตามคำบอกแบบมาตรฐาน

2.1 ผู้สอนอ่านข้อสอบด้วยความเสียงดังฟังชัด ความเร็วปกติ ผู้สอบตั้งใจฟัง และทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่ได้อินให้มากที่สุด

2.2 ผู้สอนอ่านข้อสอบครั้งที่ 2 ด้วยความเสียงดังฟังชัด ซึ่งการอ่านครั้งนี้ ผู้สอนจะอ่านวลี หรือประโยคซ้ำ ๆ และมีการหยุดพัก เว้นวรรคตอน ในขั้นนี้ผู้สอบ จะฟังแล้วเขียนประโยคหรือวลีที่ได้อิน

2.3 ผู้สอนอ่านข้อสอบด้วยความเสียงดังฟังชัด ความเร็วปกติอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้สอบได้ตรวจทาน สิ่งที่เขียนไว้ และเติมส่วนที่ขาดตกบกพร่องให้สมบูรณ์

Hubbard (2004, pp. 263-265) จำแนกการทดสอบการฟังภาษาอังกฤษออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. การทดสอบการฟังที่แท้จริง (Pure Listening Test) เป็นการทดสอบการฟังและจำแนกเสียง ของคำที่ได้อิน เช่น การทดสอบการจำแนกเสียงโดยใช้การเทียบเสียง การทดสอบการจำแนกเสียงโดยการวัดการฟังเสียงเน้นหนัก (Stress) ในคำและประโยค การทดสอบการฟังระดับเสียงสูงต่ำในประโยค เป็นต้น

2. การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (listening comprehension test) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง เช่น ฟังแล้วตอบคำถาม เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารการวัดและประเมินผลการฟังข้างต้น สรุปได้ว่า การทดสอบการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีการวางแผนกำหนดเนื้อหา และผู้พูดจะต้องเสียงดังฟังชัดเพื่อผู้ฟังจะได้เทียบเสียงได้อย่างถูกต้องและเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน

2.3.6 เกณฑ์ความสามารถในทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, น. 133 -135) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การฟังแบบตัวต่อตัวในการสนทนา เช่น ความสามารถในการจับใจความ การตีความ การแสดงออกทางสีหน้าและการกระทำของผู้พูด วัตถุประสงค์ของการพูด เป็นต้น

2. การฟังที่ไม่ใช่แบบตัวต่อตัว เช่น การฟังวิทยุ โทรทัศน์ เสียงตามสาย เป็นต้น ควรเพิ่มเกณฑ์การกำหนดความสามารถในการระบุประเภทของเนื้อความของการพูดว่าเป็นโวหารใด มีหน้าที่ภาษาและความสัมพันธ์ของเนื้อความทางด้านภาษาและความสัมพันธ์ของเนื้อความ ด้านประสบการณ์ของผู้พูดและผู้ฟังอย่างไร

นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินอาจเป็นไปตามเนื้อหาว่าเป็น ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน หรือภาษาอังกฤษเฉพาะด้าน เช่น การฟังบรรยายทางสาขาวิชาการ หรือการฟังด้านอาชีพ ในที่นี้จะมุ่งเน้นแต่การฟังภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่มีการใช้ทักษะเฉพาะด้านด้านหนึ่งในวงจำกัด

เกณฑ์การประเมินทักษะการฟัง ใช้ได้กับการฟังในการสนทนาและการฟังที่ไม่ใช่การฟังแบบตัวต่อตัวขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้นๆ โดยเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลักๆ ได้แก่ ความเข้าใจสาร ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้พูด ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในแต่ละด้านถูกแบ่งออกเป็น 6 ระดับ โดยมีเงื่อนไขในแต่ละระดับแตกต่างกันไปตามเหมาะสม

2.4 กิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังและการพูด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเรื่องที่ได้ทำการศึกษาเทคนิคการสอนด้วยวิธีต่างๆ โดยแต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกันไป ได้แก่ วิธีโดยใช้สถานการณ์จำลอง วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิธีสอนความคิดรวบยอด วิธีสอนความคิดรวบยอด วิธีสอนที่เน้นฝึกทักษะการคิด วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิธีสอนแบบโครงการ วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ เป็นต้น และพบว่าวิธีที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษมากที่สุดมี 2 วิธี ได้แก่ วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง และวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ

ตามลำดับ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้สถานการณ์จำลองในการนำมาจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

2.4.1 วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

2.4.1.1 ความหมายของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเลียนแบบสถานการณ์จริง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนให้เกิดความรู้และทักษะที่เกิดจากการได้ปฏิบัติหรือเผชิญในสถานการณ์จำลองนั้นๆ นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านจึงได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิศนา แคมมณี (2552, น. 370-373) ได้ให้ความหมายของวิธีสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกากการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน

สุวิทย์ มูลคำ (2545, น. 74) ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมโดยใช้สถานการณ์จำลองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมามีลักษณะคล้ายกับความเป็นจริงมากที่สุด นอกจากนั้นยังมีบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เข้ากำลังเผชิญอยู่

Jones (1982, p. 5) เสนอความหมายของสถานการณ์จำลองว่าเป็นที่ไม่ใช่การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้ดำเนินเหตุการณ์นั้น ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในเหตุการณ์นั้น ส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาและอธิบายรายละเอียดต่างๆ เช่น ใครทำอะไร มีหน้าที่อย่างไรบ้าง

Geller (1992, p. 14) เสนอความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า เป็นการจำลองสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง ถูกนำมาใช้ในห้องเรียนซึ่งรูปแบบจะมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการเรียนและสถานการณ์ได้นั้น ต้องง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน

Skehan (1998, อ้างถึงใน Ladousse, 1987) กล่าวโดยสรุปว่า ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การปฏิสัมพันธ์ ส่วนครูจะเป็นเพียงผู้สรุปตอนท้าย ผู้สอนควรจัดสถานการณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ตัดสินใจตามเหตุการณ์ที่ถูกจำลองขึ้น

จากความหมายของสถานการณ์จำลองดังกล่าวสรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดสภาพแวดล้อมจำลองสถานการณ์หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด มีกติกาที่ชัดเจน โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดแก้ไขปัญหา และสามารถตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ขณะนั้นได้ ภายใต้คำแนะนำของครูผู้สอน

2.4.2 การสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเกอร์ (สุวิทย์ มูลคำ 2545, น. 76-77) ได้เสนอแนวคิดการสร้างสถานการณ์จำลองว่า การออกแบบสร้างสถานการณ์ จำลองเพื่อการสอนควรคำนึงถึง เนื้อหาการสอน วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผลดีที่สุด ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการออกแบบสถานการณ์จำลองดังต่อไปนี้

1. วางขอบเขตปัญหาการสอน ต้องรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาคืออะไร มีความมุ่งหมายอย่างไร
2. คำนึงถึงสภาพของระบบ ผู้ออกแบบต้องพิจารณาว่าจะใช้ผู้เรียนจำนวนเท่าใด มีเครื่องมืออะไรช่วย ใช้วิธีการอย่างไร รวมถึงส่วนประกอบต่างๆที่มีส่วนช่วยในการวางขอบเขตของปัญหาได้เหมาะสมและถูกต้องตามวัตถุประสงค์
3. ปรับสภาพการเข้าสู่ปัญหา
4. กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ ให้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่วัดได้
5. กำหนดเกณฑ์ ในการวัดผล แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ
  - 5.1 วัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียนรู้
  - 5.2 วัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. เสนอผลของสถานการณ์จำลอง
7. กำหนดชนิดของเครื่องมือ ที่จะนำมาสร้างในส่วนของสถานการณ์จำลอง
8. เลือกสื่อหลายๆ อย่างเข้ามาใช้เลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด
9. พัฒนาระบบสถานการณ์จำลอง แก้ไขข้อบกพร่องในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้สถานการณ์สมบูรณ์ที่สุด
10. ทดลองใช้สถานการณ์จำลอง

Crookall. (1990, p. 34) เสนอวิธีการจัดสถานการณ์จำลองไว้ 2 แบบ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบ 3 P. Procedure

Presentation	ขั้นการนำเสนอ
Practice	ขั้นฝึก
Production	ขั้นนำเสนอ

2. แบบ 4 P. Procedure

Production ขั้นทบทวนเนื้อหาก่อนเข้าสู่เนื้อหาภาษาใหม่

Presentation ขั้นการนำเสนอเนื้อหาภาษาใหม่

Practice ขั้นฝึกใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนด

Second Production ขั้นแสดงสถานการณ์จำลองครั้งที่ 2 เพื่อฝึกใช้ภาษาที่ได้เรียนนำมาใช้กับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากที่สุด

ทั้งสองประเภทจะมีข้อแตกต่างคือ แบบ 3 P. เหมาะกับผู้เรียนภาษาระดับเริ่มต้น ส่วนแบบ 4 P. เหมาะกับผู้เรียนระดับกลางและมีภูมิหลังต่างระดับกัน

วิมลรัตน์ สุทรโรจน์ (2551, น. 83) กล่าวว่า กิจกรรมการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง ผู้สอนอาจสร้างสถานการณ์ขึ้นเอง หรือเลือกสถานการณ์ที่ถูกสร้างไว้แล้ว และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ

ขั้นที่ 2 ผู้สอนกำหนดบทบาท ข้อมูล และกติกา การเล่น ให้เป็นไปตามขั้นตอน เริ่มจากการบอกวัตถุประสงค์ ภาพรวมของสถานการณ์จำลองทั้งหมดแล้วจึงให้ข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็น เช่น บทบาท กติกา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือ ผู้แสดงซักถามเพื่อความเข้าใจได้

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนเลือกบทบาทที่จะเล่น หรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนเล่นตามกติกาที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมตัว และวางแผนเป็นอย่างดีว่าจะพูดอะไร พูดกับใคร จะเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบทบาท อย่างไร

ขั้นที่ 5 ผู้สอนและผู้เล่นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่น เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ความเป็นจริง หรือใกล้เคียงความเป็นจริงที่สร้างสถานการณ์ จำลองขึ้นมา

ขั้นที่ 6 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ในแต่ละขั้นตอนตามลำดับ เริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การกำหนดสถานการณ์ กำหนดบทบาทของผู้เรียน รวมถึงการได้เรียนรู้การแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำกิจกรรม

สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองเป็นวิธีที่ผู้เรียนให้ความสนใจในการได้สวมบทบาทและใช้ภาษาตามสถานการณ์ที่ถูกสร้างขึ้น ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 6 ขั้นตอน ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.4.3 เทคนิค ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ

ทศนา แชมมณี (2552, น. 375-376) เสนอว่าการใช้วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ มีเทคนิคและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การเตรียมการ

ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่จะใช้สอน โดยอาจสร้างขึ้นเองหรืออาจเลือกสถานการณ์จำลองที่มีผู้สร้างไว้แล้ว ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด เมื่อมีสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้สอนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในสถานการณ์จำลองนั้นและควรลงเล่นด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงอุปสรรคข้อขัดข้องต่างๆ ในการเล่น จะได้จัดเตรียมการป้องกันหรือแก้ไขไว้ให้พร้อม

การนำเสนอสถานการณ์จำลอง เนื่องจากสถานการณ์จำลองส่วนใหญ่ จะมีความซับซ้อนพอสมควรไปถึงระดับมาก การนำเสนอสถานการณ์ บทบาท และกติกา จำเป็นต้องมีการเตรียมการอย่างดี ควรนำเสนออย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่สับสน และควรจัดข้อมูลทุกอย่างไว้ให้พร้อม ควรเริ่มด้วยการบอกเหตุผลและวัตถุประสงค์กว้างๆ แก่ผู้เรียนว่า การเล่นในสถานการณ์จำลองนี้จะให้อะไรและเหตุใดจึงมาเล่นกัน ต่อไปจึงค่อยให้ภาพรวมของสถานการณ์จำลองทั้งหมด แล้วจึงให้รายละเอียดที่จำเป็น เช่น กติกา บทบาท เมื่อทุกคนเข้าใจพอสมควรแล้ว จึงให้เล่นได้

การเลือกบทบาท เมื่อผู้เรียนเข้าใจภาพรวมและกติกาแล้ว ผู้เรียนทุกคนควรได้รับบทบาทในการเล่น ซึ่งผู้เรียนอาจเป็นผู้เลือกเอง หรือในบางกรณีผู้สอนอาจกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน

การเล่นในสถานการณ์จำลอง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นในสถานการณ์จำลองนั้น ผู้สอนควรติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียนและจดบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนเรียนรู้ของผู้เรียน ให้คำปรึกษาตามความจำเป็น รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ ที่ อาจเกิดขึ้น

การอภิปราย การอภิปรายควรมุ่งประเด็นไปที่การเรียนรู้ความเป็นจริงว่า ในความเป็นจริง สถานการณ์เป็นอย่างไรและอะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งผู้เรียนมักได้เรียนรู้จากการเล่นของตนในสถานการณ์นั้น จึงทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เมื่อได้เรียนรู้ความเป็นจริงแล้ว การอภิปรายขยายต่อไปว่า เราควรจะให้สถานการณ์นั้นคงอยู่ หรือ เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไร และจะอย่างไรจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้

2.4.4 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองให้มีประสิทธิภาพ

ข้อดี

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548, น. 224-225) ได้แสดงความเห็นว่า จุดเด่นของการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีดังนี้

1. ทำให้เข้าใจสถานการณ์จริงได้ก่อนปฏิบัติงานจริง
2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการกล้าแสดงออกของผู้เรียน
3. ฝึกการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน
4. ช่วยนำสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติจริงมาฝึกได้ก่อนใช้ทักษะขั้นสูง

ในสถานการณ์จริงต่อไป

ทิตนา แคมมณี (2550, น. 373) เสนอว่า จุดเด่นของการใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจ เกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง
2. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูงมาก ผู้เรียนได้เรียนอย่างสนุกสนาน การเรียนรู้มีความหมายต่อตัวผู้เรียน
3. เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสดึงทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก เช่น กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด เป็นต้น

Walker (1997, p. 3) เสนอการใช้สถานการณ์จำลองในการฝึก ว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเข้าใจในเรื่องที่สื่อสารอย่างชัดเจน เพราะผู้เรียนได้นำสถานการณ์จำลองมาฝึกใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารกันอย่างมีความหมายมากขึ้น

ข้อจำกัด

ทิตนา แคมมณี (2550, น. 373) ได้เสนอ ข้อจำกัดของการใช้กิจกรรมโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีดังนี้

1. เป็นวิธีสอนที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง เพราะต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ และข้อมูลสำหรับผู้เล่นทุกคน และสถานการณ์จำลองบางเรื่องมีราคาแพง
2. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามาก เพราะต้องใช้เวลาแก่ผู้เล่นในการเล่นและการอภิปราย
3. เป็นวิธีการสอนที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมการมาก ผู้สอนต้องศึกษารายละเอียดและลองเล่นด้วยตนเองและในกรณีที่ต้องสร้างสถานการณ์เอง ยิ่งต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น

4. เป็นวิธีการสอนที่ต้องพึ่งสถานการณ์จำลอง ถ้าไม่มีสถานการณ์จำลองที่ตรงกับวัตถุประสงค์หรือความต้องการ ผู้สอนต้องสร้างขึ้นเอง ถ้าผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างสถานการณ์เพียงพอ ก็จะไม่สามารถสร้างได้

5. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เล่นและแสดงออกอย่างหลากหลาย จึงเป็นการยากสำหรับผู้สอนในการนำการอภิปรายให้ไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

อินทิตรา บุญยาทร (2542, น. 103) เสนอว่า การใช้กิจกรรมโดยใช้สถานการณ์จำลองมีดังนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นเพียงเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นจริง จึงเป็นสถานการณ์ที่ง่ายกว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

2. ผู้สอนต้องใช้เวลาในการเตรียมการ และสร้างสถานการณ์ มักจะได้ผลไม่คุ้มทุน ผู้สอนจึงไม่นิยมทำ

3. หากซับซ้อนมากเกินไปผู้เรียนจะเกิดความสับสน หากง่ายไปผู้เรียนก็เบื่อหน่าย

4. ไม่สามารถปรับให้เข้ากับความต้องการของแต่ละบุคคล

จากการที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงข้อจำกัดของกิจกรรมการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไว้ สามารถสรุปประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่าย ต้องใช้เวลาในการสร้างสถานการณ์ จึงมักได้ผลไม่คุ้มทุน

2. ถ้าเป็นสถานการณ์ที่ซับซ้อนจะทำให้ผู้เรียนสับสน แต่ถ้าง่ายเกินไปผู้เรียนก็เบื่อหน่าย

3. ถ้าผู้สอนไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้จะทำให้การจัดกิจกรรมไม่ประสบผลสัมฤทธิ์

4. ผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวมาก

5. เป็นการสอนที่ยากสำหรับผู้สอนที่จะนำการอภิปรายไปสู่การเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง สรุปได้ว่า เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการแก้ไขปัญหา ก่อนเผชิญกับเหตุการณ์จริง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนาทักษะและฝึกฝนภาษาใหม่ ความสนใจในสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนที่ผู้สอนจัดขึ้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้น ทำให้สามารถนำไปใช้ได้เมื่อพบกับสถานการณ์จริง

2.5 ความพึงพอใจ

2.5.1 ความหมายของความพึงพอใจ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

Morse (1958, p. 19) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียดทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้นและในทางกลับกันถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

Vroom (1964, p. 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะคิดด้านบวกจะแสดงให้เห็นเป็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทักษะคิดด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

Maynard W.Shelly (1975, p. 9) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ซึ่งสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความสุขที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ

Schmerhorn (1999) เสนอความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นระดับของความรู้สึก เริงบวกหรือเชิงลบของคนที่มีต่อลักษณะต่างๆ ของงาน ไม่ว่าจะเป็นงานที่ได้รับมอบหมาย หรือความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

กาญจนา (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือพฤติกรรมที่ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ เป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่ดี ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

2.5.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาในสาขาต่างๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานไว้ดังนี้

Maslow (1970, pp. 69 - 80) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ความต้องการของเรา อาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้น ได้ ซึ่งความต้องการของมนุษย์มีดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน ของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ ปัจจัย 4
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิต
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ต้องการให้สังคมยอมรับตนเอง
4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs)
5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization Needs)

2.5.3 การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้ศึกษางานเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดของนัก การศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

ภนิดา ชัยปัญญา (2542, น. 29) เสนอว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. กาใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถามต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรงต้องอาศัยเทคนิคและ วิธีการที่ดีจึงจะได้รับข้อมูลจริง
3. การสังเกต โดยการสังเกตพฤติกรรมแต่ละบุคคล ไม่วางจะแสดงออกจากการพูดท่าทาง ตองอาศัยการสังเกตอย่างมีแบบแผน

2.5.4 วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความพึงพอใจในการเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

Skinner (1971, pp. 1 - 63, 96 -120) มีความเห็นว่า การปรับพฤติกรรมของ คนไม่ อาจทำได้โดยเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพ (Physical and Biological Technology) เท่านั้น แต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีของพฤติกรรม ซึ่งเขาหมายถึง เสรีภาพ แสดงความภาคภูมิใจ (Freedom and Dignity) จุดหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษาคือการทำให้คนเป็นตัวของตัวเอง

(Autonomous Man) มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เสรีภาพและความภาคภูมิใจ เป็นครรลองของการไปสู่ความเป็นคนดังกล่าว

แนวคิดของสกินเนอร์ สรุปได้ว่า เสรีภาพนำบุคคลไปสู่ความภาคภูมิใจและความภาคภูมิใจ นำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการคิด ตัดสินใจ การกระทำและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง และนั่นคือเป้าหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษา สิ่งที่สกินเนอร์ต้องการเน้นคือ การปรับแก้พฤติกรรมของคน ต้องแก้ด้วยเทคโนโลยีของพฤติกรรมเท่านั้นจึงจะสำเร็จ ส่วนการใช้เทคโนโลยีของพฤติกรรมนี้กับใคร อย่างไร ด้วยวิธีไหน ถือเป็นเรื่องของการตัดสินใจใช้ศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยภูมิปัญญา (Wisdom) ของผู้ใช้เท่านั้น

Bloom (1976, pp. 72 - 74) มีความเห็นว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ต้องการก็น่าจะคาดหวังได้แน่นอนว่านักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้นพร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจชัดเจนจากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือกหรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน การมีความกระตือรือร้น มีความพึงพอใจและมีความ สนใจเมื่อเริ่มเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบความสำเร็จสูง

2.6 ประสิทธิภาพของกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังและการพูด

2.6.1 แนวคิดการทดสอบประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังและการพูด เป็นการตรวจสอบพัฒนาการ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ การนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try – Out) เพื่อนำผลช่วงแรกที่ได้ มาปรับปรุงให้ดีขึ้น แล้วจึงนำไปทดลองสอนจริง (Trail Run) จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำมาผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

เผชิญ กิจระการ (2544, น. 49-50) กล่าวว่า การทดลองใช้ คือ การนำต้นแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับเกณฑ์ที่กำหนด

การทดลองสอนจริง คือ การนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ทดลองใช้ และผ่านการปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้สอนจริงในชั้นเรียน

2.6.2 ความจำเป็นที่ต้องมีการทดสอบประสิทธิภาพ

ในการดำเนินงานทุกประเภทเพื่อประกันว่ามีประสิทธิภาพ จริงตามความมุ่งหวังการทดสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงมีความจำเป็นหลายประการ ดังนี้

2.6.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ก่อนการผลิตออกมาในจำนวนมากหากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพก่อนก็จะใช้ประโยชน์ไม่ได้ ต้องทำใหม่ส่งผลให้เกิดการสิ้นเปลือง ทั้งเงินและเวลา

2.6.2.2 ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้จริง ครูต้องมั่นใจก่อน ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะช่วยให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพทางการสอนจริง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งจะทำให้ครูมั่นใจ ได้ว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม เข้าใจง่าย ที่จะช่วยให้ครูประหยัดในหลายๆด้าน เช่น แรงงาน ความคิด ระยะเวลา เป็นต้น

2.6.3 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เผชิญ กิจระการ (2544, น. 44 - 46) กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ คือ ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งครูมีความเชื่อมั่นว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสำคัญอย่างมากที่จะนำไปสอนนักเรียน นอกจากนั้นยังคุ้มค่าแก่การลงทุน การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพทำได้โดยประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพ คือ E_1 ประสิทธิภาพกระบวนการ และ E_2 คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์

การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional) คือ ประเมินผลต่อเนื่อง ได้แก่ พฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรม เรียกว่า กระบวนการ (Process) ของผู้เรียน สืบเนื่องจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม และรายงานรายบุคคล เช่น งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นๆที่ครูมอบหมาย

การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Product) พิจารณาจากการสอบหลังเรียน โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของค่าเฉลี่ย จากคะแนนการร่วมกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมด ต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอบหลังเรียน กล่าวคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เช่น 80 /80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานค่าเฉลี่ยคิดเป็น 80 % และสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 80 % ซึ่งการที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้ครูเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม โดยปกติแล้วเนื้อหาด้านความรู้ ความจำมักตั้งไว้ 80 , 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาด้านทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่า เช่น 75/75 เป็นต้น ทั้งนี้ทั้งนั้น ไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเพราะตั้งไว้เท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น

2.6.4 การคำนวณหาประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ E1/E2 ใช้สูตรดังนี้ เผชิญ กิจระการ (2544, น. 44 – 46)

$$E_1 = \frac{\sum X}{\frac{N}{A}} \times 100 \quad (2-1)$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกิจกรรม
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบวัด
 N แทน จำนวนนักเรียน

ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_2 ประเมินจากคะแนนหลังเรียน ดังนี้

$$E_2 = \frac{\sum X}{\frac{N}{B}} \times 100 \quad (2-2)$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำ
 แบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าว คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดหรืองาน
 ในขณะร่วมกิจกรรมกลุ่ม / เดี่ยวและคะแนนสอบหลังเรียน จะถูกนำมากรอกลงตารางเพื่อคำนวณหา
 E_1/ E_2 โดยทั่วไปแล้วค่า E_2 ของแต่ละแผนไม่พบปัญหาในการคำนวณมาก เนื่องจากทำได้โดยการเอา
 คะแนน ของนักเรียนทั้งหมดรวมกันหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนเพื่อหาค่าร้อยละ ส่วนค่า E_1 คือ ค่า
 ประสิทธิภาพของงานและแบบฝึกหัดทำได้โดยเอาคะแนนงานทุกชิ้นของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อหา
 ค่าเฉลี่ยแล้วจึงเทียบส่วนเป็นร้อยละ หลังจากคำนวณหาค่า E_1 และค่า E_2 แล้ว ผลลัพธ์ที่ได้มักจะ
 ใกล้เคียงกัน ไม่เกิน 5% นั้นแสดงว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องตามลำดับ หรือไม่
 ก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย

2.6.5 ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

เผชิญ กิจกรรมการ (2544, น. 44 – 46) ได้เสนอขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ ไว้ 3 แบบ ดังนี้

1. แบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการทดลองกับนักเรียน 1 คนโดยใช้เด็กอ่อนปานกลาง ถึง เก่ง โดยปกติคะแนนที่ได้จะคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องกังวลเพราะเมื่อนำมาปรับปรุงอีกครั้ง จะดีขึ้น ก่อนนำมาทดลองใช้ ซึ่งในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่า 60/60

2. แบบกลุ่ม (1 : 10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6 – 10 คน (ละผู้เรียนเก่งกับ อ่อน) เมื่อผ่านการปรับปรุงแล้ว คะแนนของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นอีก E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70 /70

3. แบบภาคสนาม (1 : 100) เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 40 – 100 คน เมื่อ ทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5 /85.4 แปลว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 83.5 / 85.4 ใกล้เคียงกับ 85 / 85 ที่กำหนดไว้ แต่ถ้าผลการทดลองเป็น 83.5 / 85.4 สามารถเลื่อนมาเป็น 85 / 85 ได้

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเกณฑ์การหาประสิทธิภาพนั้น เนื้อหาที่ผู้วิจัยใช้ในการ วัดทักษะ ซึ่งมีมีความยากพอสมควร ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ 75/75

2.7 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ภายในประเทศนั้น มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

พรรณวาท เลื่อมใส (2556) ได้ศึกษาผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟัง - พูดภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) หาประสิทธิภาพ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการฟัง – พูดภาษาอังกฤษ ที่มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ศึกษา ระดับความรับผิดชอบของนักเรียน ที่ได้ รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 82.89/79.70 เป็นไปตามเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้ ส่วนดัชนีประสิทธิผลของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6898 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.98 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 68.98 และนักเรียนมีความรับผิดชอบอยู่ใน ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60

อุดมลักษณ์ เนตรโกศล (2556) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง และพูดภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ได้แก่ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง 4) เพื่อศึกษาแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน หลังใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.63/78.42 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนด ส่วนดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6331 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 63.31 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด และโดยรวมในเชิงลบอยู่ในระดับ ปานกลาง

สิรินทร จุฑามณีพงษ์ (2556) ได้เปรียบเทียบทักษะการฟัง การพูด และความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สถานการณ์จำลองกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีหุบปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้ 1) พัฒนาแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ ใช้ทฤษฎีหุบปัญญา วิชาภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบทักษะการฟัง พูดภาษาอังกฤษ และความวิตกกังวลในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีหุบปัญญา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบทักษะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ และความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีหุบปัญญา ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและแผนการจัดกิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.16/82.88 และ 84.78/82.17 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองแบบ มีทักษะการฟัง และการพูด สูงกว่าก่อนเรียน และมีความวิตกกังวลลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 ซึ่งไม่แตกต่างกัน

กัลยา จันเลน (2558) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้เกม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง พูดวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ก่อนและหลังที่ได้รับการสอน โดยการใช้เกมประกอบการสอน และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหลังการใช้เกมประกอบการ สอน ภาษาอังกฤษ เรื่อง All Year Round กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เรื่อง All Year Round โดยการใช้เกม ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 10.80 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 24.65 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เพิ่มขึ้น 13.85 คะแนนเฉลี่ยทักษะการพูดภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 4.20 คะแนนหลังเรียน 15.90 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้น 11.70 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษโดยการใช้เกม มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น และมีทักษะการทำงานกลุ่มดีขึ้น

ธีระศักดิ์ ลินชัย (2559) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นวิธีการสอนแบบทีมคู่เดียว และศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้วิธีการเรียนรู้ดังกล่าวในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ : กรณีศึกษาของโรงเรียนบ้านขอนแก่น ตำบล ขอนแแตก อำเภอสังขะ จังหวัด สุรินทร์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นวิธีการสอนแบบ ทีม คู่ เดียว มีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยนักเรียนมีการ พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความพึงพอใจ โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งผลของการศึกษาชี้ให้เห็นว่าวิธีการเรียนรู้แบบ ร่วมมือที่เน้นวิธีการสอนแบบ ทีม คู่ เดียว เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนประสบ ความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่ม เป็นคู่ และเป็น รายบุคคล กิจกรรมที่ใช้ในวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ระบุข้างต้น ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้าน ทักษะการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการเรียนรู้ ดังกล่าว

สุธาวัลย์ จันทรเรือง (2559) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูด ภาษาอังกฤษตามแนวทฤษฎีไวทกอตสกี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูด ภาษาอังกฤษตามแนวทฤษฎี ไวทกอตสกี 2) เพื่อ หาประสิทธิภาพ รูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูดภาษาอังกฤษตามแนวทฤษฎีไวทกอตสกี ตาม เกณฑ์ 75/75 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูด ภาษาอังกฤษตามแนว ทฤษฎีไวทกอตสกี ซึ่งแบ่งหัวข้อย่อยในการศึกษา ได้แก่ ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ การฟังการพูดภาษาอังกฤษ และศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน ผล การศึกษาพบว่า 1) ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูดภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1.1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 1.2) วัตถุประสงค์ 1.3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 1.4) ระบบสังคม 1.5) หลักการตอบสนอง และ 1.6) ระบบสนับสนุน สำหรับขั้นตอนการจัดการ เรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้น Warm up (ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน) ขั้นที่ 2 ขั้น Presentation (ขั้นการนำเสนอเนื้อหา) ขั้นที่ 3 ขั้น Practice (ขั้นการฝึกปฏิบัติ) ขั้นที่ 4 ขั้น Production

(ขั้นการนำไปใช้) และขั้นที่ 5 ขั้น Conclusion (ขั้นสรุป) 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูดภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 75.63/77.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 3) ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ ค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การฟังการพูดภาษาอังกฤษ เท่ากับ 0.5745 หรือคิดเป็นร้อยละ 57.45 และเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

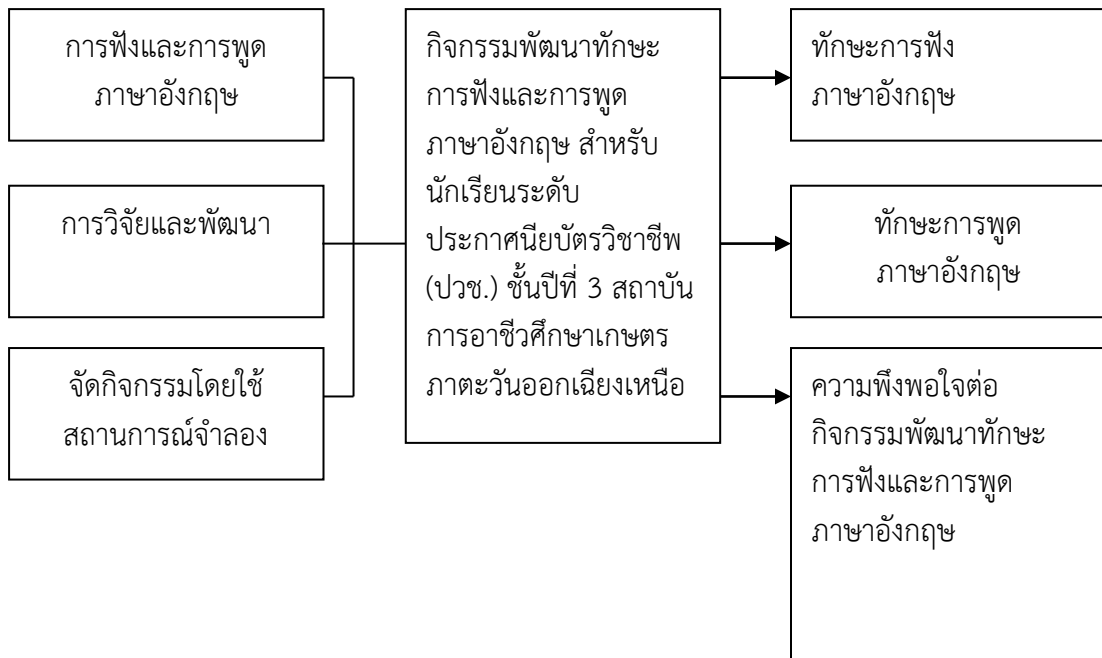
Armstrong (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสมมติ เป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้รับบทบาทการแสดงในแต่ละครั้ง ซึ่งบทบาทนั้นจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์จริง ผู้แสดงจะต้องอ่านและทำความเข้าใจ เพื่อที่จะแสดงออกถึงความรู้สึกในสถานการณ์นั้นๆ และต้องเข้าใจคำสั่งว่าตนถูกกำหนดให้อยู่ในสถานการณ์ใด ผลการวิจัยพบว่า การแสดงบทบาทสมมติช่วยในการคาดเดา 5 สถานการณ์ มีการเดาถูก 56 เปอร์เซ็นต์ จากการเดา 143 ครั้ง ตรงกันข้ามกับการเรียนที่ไม่ได้ใช้บทบาทสมมติเข้ามาช่วย มีการเดาถูก 16 เปอร์เซ็นต์ จากการเดา 172 ครั้ง นั้นแสดงว่าบทบาทสมมติมีส่วนช่วยในการคาดเดาส่งที่จะเกิดขึ้นได้

Annisa (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบรวมมือ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาขาวิชาการท่องเที่ยว โรงเรียน SMKN 7 ปกาศศึกษา 2554 จำนวน 30 คน พบว่าทักษะการพูดของผู้เรียนได้รับการพัฒนาผ่านการใช้วิธีการเรียนรู้แบบรวมมือ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาดีขึ้น เช่น ด้านการออกเสียง ความคล่องในการพูด และการปฏิสัมพันธ์การสื่อสาร และผู้เรียนมีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษและมีโอกาสในการใช้ภาษาในหลากหลายสถานการณ์

วู ปิง (2006) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ทฤษฎีแบบแผนและกิจกรรมการฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สองในกรุงเทพฯ ประเทศจีน โดยใช้กลวิธี Bottom-Up และกลวิธี Top-Down ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สองต้องใช้กระบวนการในการทำความเข้าใจข้อมูลโดยผู้ฟังต้องใช้กลวิธีการฟังทั้งสองกลวิธีควบคู่กันเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ฟังมากขึ้น โดยมีครูคอยดูแลและให้คำแนะนำด้านการฝึกปฏิบัติ

โดยสรุปจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้กับงานวิจัยครั้งนี้ โดยการนำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง มาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในตัวผู้เรียนมากที่สุด กิจกรรมนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วม (Participation) และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionism)

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย